

**KUKLALAR İÇİN
İPLERDEN SONRA YAŞAM**

Sema Bayar

HECE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Cemile /	7
Onur Belgesi /	15
İstasyon /	23
Patika /	31
Kuklalar İçin İplerden Sonra Yaşam /	35
Bir Kokunun Ardından /	45
Nazlı Bir İhtimal /	51
Küstüm Çiçekleri /	59
Aydınlık Apartmanı /	65
Tahta Kaşıklar /	75
Her Şeyin Başladığı Yer /	81
Değirmen Taşı /	89
Muzaffer /	93
Kasaba /	99
Bu Bir Yaradır /	103
Fotoğrafhane /	109
Aynalar Arasında /	115

CEMİLE

Onu yolundan bir gece vakti çevirdim. Suyun içindeydi. Yazgısını dalgaların ritmine iliştiirmiş öylece deviniyordu. Ellerimi denizin tuzlu yüzüne uzattım ve gel dedim. Üstelemedi. Sanki yıllardır biri ona gel desin diye bekliyordu. Hemencecik kıyıya çıktı. Şehri gerdanlık gibi saran deniz, onun eteklerinden damlarken gerçek anlamına erişti. Mahcubiyetle doldu gece. Meğer o uçsuz bucaksız mavilik, doğum sancısı çekiyor, göğsünde bir inci büyütüymüş.

Kıyıya çıkarken bembeyaz elini tuttum. Kayalardan dikkatle sekerek düze çıktık. Yol kenarındaki neon lambanın ölgün ışığı yüzüne vursun diye kenara çekildim. Uzun kıvrık saçlarının arasında kalan minik beyaz boncuk yüzünde bana ait, bana aşına, bana ulanan bir ifade vardı. “Upuzun ağlayasım var.” dedi. “Beni ağlayabileceğim bir yere götürür müsün?” Şehrin bittiği ufku işaret edip barakamda istediği kadar ağlayabileceğini söyledim. Yan yana yürürken hareketlerindeki soğukluk eridi, beyaz teni pembeye durdu. O yürüdü, damarlarına kan yürüdü. O yürüdü, ben sakat bacağımlı yürüdüm.

Yol boyu nefessiz konuştum, aramızda kelimelerden bir bağ örmeyi istedim. Bütün hayatımı çöplere borçlu olduğumu, kendimi insanların kullanılmış hevesleriyle sarıp sarmaladığı-

mı anlattım. Çöp dağının yakınındaki barakalardan birinde yaşadığımı, civarda çöp toplayıcısı başka ailelerin de bulunduğunu ama kimsenin kimseye ilişmediğini, çöpçülüğün de diğer meslekler kadar rekabet içerdiğini, dikkatsizliği, dalgınlığı kaldırmadığını... Sadece çöp dağını karış karış değil, şehrin hangi muhitinde ne tür çöplerin bulunabileceğini, söz gelimi cam şişelerin hangi mahallelerde biriktiğini, yemek artıklarının, kedilerin, köpeklerin ve sıçanların hangi konteynırlarda yuvalandığını bildiğimi övünerek sayıp döktüm. Ben anlattıkça dünyaya gelişinin amacı buymuş gibi dinledi. Pürdikkat. Yıllardır sustuğum ne varsa paylaşmak isteğiyle dolup taşmıştım. Babamın buradan çok uzakta bir kasabada çöpçü olduğunu, beni kendi mesleğinden, kasabadaki itibarsızlığından, oradaki çürük dişli adamlardan uzak tutmak için şehre gönderdiğini, ertesi sene öldüğünü, yurttan atıldığımı, liseyi bitiremediğimi, bir kışı sokakta, bankamatik duldasında geçirdiğimi... Çöpleri barakamın arkasında ayrı ayrı istiflediğimi, pazar sabahları gelen kamyonu sattığımı, karnımı her zaman çöplükten doyurmadığımı, ara sıra lokantalara girip günler öncesinden gözüme kestirdiğim yemeklerden yediğimi de.

İlk kez çöp tenekelerinin yanından onların içinde ne olabileceğini umursamadan geçiyordum. Sokak lambalarının yer yer aydınlattığı kaldırımında, göğsümü gayriihtiyari öne çıkarmış, omuzlarım dimdik yürürken buldum kendimi. Ben de herkes gibi bir insanla dost olabilirdim. Güzel bir kızla yan yana yürüebilir, elimi cebime sokabilir, bir suçluluk duymadan ıslık çalabilir, kendimi fazlalık görmeden kalabalığa karışabilirdim. Sokak boyunca bütün bunları eksiksiz yaptım. Sonra yine karanlık başladı.

Okulun önünden geçerken ellerini demir parmaklıklara sürterek çıkardığı ses beni telaşlandırdı. Neden öyle yaptığını sordum. Bir şey demedi. Sadece minik omuzlarını çocukça

silkererek pişman olduğunu ima etti. Ona, insanlara rahatsızlık vermememiz gerektiğini aksi hâlde bu civardan çöp toplamayacağımızı söyledim. Başını evet anlamında sallarken ilk kez bütün duygularıyla bir insanın bana tabi olduğunu duyumsadım. Çevreyi, ışığı sönük pencereleri şüpheyle kolaçan ettim. Korkuyordum. Yabancıların onu fark etmelerinden, benden almalarından korkuyordum.

Yürürken bir yandan onun yorulmak bilmeyen yüzüne bakıyor bir yandan da tuhaf bir şekilde çok eskiden, ortaokulda, yüzüne bakmaya doyamadığım birini hatırlıyordum. Cemile'yi. Onu bazı geceler rüyamda görür ama kimselere anlatamazdım. Başkalarının da onu görmesinden korkardım. Çatısı mütemadiyen akıtan evimizde, kendimi ve düşlerimi küf kokulu yorganın içine gömer, bir ada hayal ederdim. Zira Cemile ancak bu adada bana düşerdi. Doğarken sakat kalan ve üstelik annesini öldüren bir çocuğa kimse Cemile'yi yakıştıramazdı. Oysa bir adada, insanların olmadığı bir yalnızlık içinde Cemile de bana bakabilir, beni sevebilirdi. Yürüyorduk. Çöp dağının yakınındaki barakama giderken toprak yolun irili ufaklı tümsekleri ayaklarıma, beni çocukluğuma götüren düşünceler sevincime çelme takıp duruyordu.

Elinden tutup, hızlanmamız gerek, dedim. Kokusu şimdiden burnumuza gelen çöp dağlarına doğru koşmaya başladık. Gece kondular, şehrin sarhoş bekçilerini andıran uyuşuk ışıklarıyla arkamızda kaldılar. Dünya ilk kez koca bir çöplük olmaktan çıkmıştı gözümde. Kulübeye yorgun düştük. Yemek istemedi. Ona döşeğimi verdim. Oturdu. Yüzünü brandaya dönüp hüngür hüngür ağlamaya başladı. O ağladı, ben ferahladım. O ağladı, ben nefes aldım. Kapının ağzındaki sandalyede, onun her hıçkırığıyla gökte beliren yeni yıldızları saydım. Sabah uyandığımda kıvrıldığı köşede hâlâ ağlıyordu. Sesini geceye kaptırmıştı. Ona ilişmedim, hiçbir şey sormadım.

Gözyaşından sırlıslık olmuştı. Dirseğiyle nadiren yüzünü siliyor, birkaç nefes alıyor, sonra iştahla kuru bir tıslamaya benzeyen ağlamasına devam ediyordu.

Avluda yan yana getirdiğim iki tenekenin üzerine hazırladım kahvaltı sofrasını. Her şeye fazlaca özendim. Biberlerin, salatalıkların ve soğanların çürümemiş yanlarını çakımla dilimledim. Ekmek çuvalındaki dilimleri teker teker yoklayıp tazelerini buldum. Sofraya oturur oturmaz ne var ne yok her şeyi avuçlayarak ağzına götürdü. Hiç konuşmadan yiyor, ara sıra durup onu yadırgayıp yadırgamadığımı yoklamak için bana bakıyordu. Bense elimdeki ekmeğin dilimini küçük küçük ısırıp ona gündelik hayatımdan söz ediyordum.

Akşamüstü çöp toplamaya birlikte çıktık. Adını sordum. “Unuttum.” dedi. Ona Cemile’yi anlattım. “Tamam,” dedi, “benim adım da Cemile olsun.” Olsun. Neşeli bir güvercin gibi sekip durdu. Kendi etrafında dönüyor, çöpten bulduğu fötr şapkeyi göğe fırlatıp dans ediyordu. Dalgınlık numarası yaparak en temiz, en değerli parçaları onun bulmasını sağlıyordum.

Yağmurlu bir sabah, uykunun sükûnetiyle melekleşen yüzünü seyre dalmıştım. Uyandı ve bana kulübemin çok güzel olduğunu söyledi. Ürperdim. Tam da o sırada aklımdan, böylesi bir misafiri artık daha güzel bir yerde ağırlamam gerektiğine dair düşünceler geçiyordu. Yağmur damlaları iri çıtırtılarla kulübemin tepesini dövüyor, barakaya dolan sesler zamanı ihtimallere bölüyordu. Bu barakaya insanların çöplerinden, artıklarından, kullanılmış heveslerinden başka bir şey getirmemiştik. İsterse gecekonduların olduğu yerde, kiralık odaların birine geçebilirdik. “Hayır” dedi. Yüzüne dikkatle baktım. İçinde bir ada, bir gelecek, bir içtenlik barındıran gerçek bir hayırdı bu.

Günün biriktirdiklerini koynunda demleyen sımsıcak bir akşam, belinden yukarısını çöp konteynirinin içine sarkıttı ve

avuçlarının içinde itinayla koruduğu bir şeyle çıktı. Ben konteynırın duldasında dinleniyordum. Yanıma oturup ayaklarını uzattı. Gevşek bir yumruk yaptığı elini göstererek “Buldum!” diye bağırdı. “Ne buldun?” diye sordum. “Pişmanlık.” dedi. Sahiden taptaze bir pişmanlık, elinde çırpınıp duruyordu. Yüzüyle karşiki apartmanı işaret etti: “Şu dairelerden birinden atılmış olsa gerek.”

Onu ne yapacaksın, diye sormama kalmadan ayağa kalktı ve avucunu konteynırın içine boşalttı. Hızlıca doğrulup çöpe baktım. Nabzı atmaya, göğsü inip kalkmaya devam eden bir pişmanlık çöp poşetlerinin arasında öylece yatıyordu. Neden böyle yaptığını sordum. “Çünkü,” dedi, “kimse kimsenin pişmanlığına el sürmemeli. Sadece onu incitmiş olur.” Kalktık ve başka hiçbir şey konuşmadan barakaya gittik. O gece rüyamda çöplerin arasında çırpınıp duran pişmanlığı görüp defalarca uyandım.

Sonraki günlerde bir caminin avlusundaki çöp tenekesinde riya, okulun önündekinde korku, dönüş yolunda, içki şişelerinin arasında şehvet bulacaktı. Bazısını cebine koyuyor bazısını görür görmez geri çöplüğe bırakıyor bazısını da gelişigüzel uzaklara fırlatıyordu. Günler, beni ona benzetmek konusunda aceleci davrandı. Eski dikkatim dağıldı. Ben de çöplerde onun gibi ölüm korkuları, özlemler, yalanlar, ihanetler aramaya başladım. Meğer yıllardır çöplük çöplük dolaşıp değeri beş para etmez şeyler topluyormuşum. İnsanların kullanıp attıkları eşyalar, yarım bıraktıkları yemekler gözümde anlamsızlaştı. Çalışır hâldeki bir telefon bile umurumda değildi artık. Onun hemen kenarında melul melul yatan hiçlik daha değerliydi. Barakaya çuval çuval terk edilmiş hayat parçalarıyla dönmeye başlamıştık. Arka taraftaki istifli çöplerin yerini yığınla duygular almıştı.

Uzun sonbahar yağmurlarında Cemile üşüttü. Çin genelerden rica minnet aldığım, eleğe tutulmuş kömürleri,

gövdesi delik sobada yakıp barakayı ısıttım. Cemile ısındıkça ben de ısındım. O ısınıştta kalbimde çok eskiden söndürülmüş şamdanlar birdenbire tutuştu. Bir evin hayali barakanın toprak zemininde filiz verdi. Ne yapıp edip onu sırtını çöp dağlarına yaslayan düş artığı bu barakadan çıkarmalıyım. Cemile'nin ter içinde yattığı bir hafta boyunca çöpe yalnız çıktım. Elim bir türlü eskiden topladığım kartonlara, tenekelere, para edecek kablolara gitmedi. Çöplerden temiz yiyecek artıklarını bile almak istemiyordum. Sadece bizi yaşatacak kadarını barakaya götürüyordum. Gözüm köşede kenarda kalmış intikamlara, kıskançlıklara, hazlara takılıp duruyordu. Cemile'ye zemini kuru bir ev vaat etmeyen hezeyanlar. Kaldırım kenarına oturup düşünmeye başladım. Ne yapmalıyım? Karşiki apartmandan hırpani kılıklı bir ihtiyar çıktı. Yürüdü ve elindeki çantayı çöp tenekesinin içine fırlattı. Sağa sola bakındıktan sonra hırkasının uçlarını göbeğinde birleştirip geri apartmana koştu. Hızla çöpteki çantayı açtım. İçi hayal kırıklığıyla doluydu. Hiç düşünmeden ihtiyarın peşinden gittim. Apartmana girdiğimde birinci kattaki kapının kapanma sesini duydum. Merdivenlerden çıkıp kapıyı çaldım. Yüzüme dünyanın en cazip ürünlerini en makul fiyatlarla satan pazarlamacı ifadesi takındım. Kendimden beklemediğim bir çeviklikle konuşmaya başladım. "Efendim, kırılmamış hayallerim var, satın almak ister misiniz?" Adamın sesi beyaz bıyıklarının altından fısıltıyla çıktı: "Kaç lira?"

Merdivenlerden koşar adım indim. Sokakta sevinçten bağırılmamak için kendimi zor tuttum. Çocuklaştım, Cemile'yi bulduğum günkü gibi seke seke yürümeye başladım. Sonraki günlerde de yeni işime devam ettim. Çöpleri gözetliyor, insanların takat getiremeyip sırtlarından attıkları yükleri toplayıp başka insanlara satıyordum. Tam da ihtiyaçları olduğu anda. Hayır demelerinin imkânsız olduğu vakitlerde. İhaneti

büzüştürüp çöpe fırlatana bir başkasının bıraktığı delik deşik sadakati, ihtirasından vazgeçene gıcır gıcır ama hep sızdıran kanaati, günahını taşıyamayana dikiş tutmaz bir tövbeyi, ölüm korkusundan kurtulana yaşam korkusunu... Hiçbir denklem kurmadan, tutarlılık fikri gütmeyen gelişigüzel tekliflerle çıkıyordum karşılarına. Neredeyse hepsi elimdekileri satın alıyordu. İki haftada değil bir oda, eli yüzü düzgün bir gecekonduyu kiralayacak kadar param olmuştu. Hayat alıp hayat satıyordum. Cemile iyileşir iyileşmez ev bakacaktık.

Bir gün yolum Cemile'yi bulduğum kıyılara düştü. Deniz huzursuz, hava serindi. Cemile evdeydi. Buna rağmen yine sudan çıkıp gelecekmış gibi merakla denize bakarken yakaladım kendimi. Elbette tekrar gelmedi. Bir kez gelmesi yeterdi hem. Beyaz yüzüyle kıyıya çıktığında hayatımı büsbütün değiştirecek bir sırrı bana armağan edeceğinden habersizdim. Sadece susmaktan, yıllardır susmaktan, daima susmaktan bitap düşmüştüm ve onun beyaz yüzünde beni kendi kazdığım kuyudan çıkaracak bir ışıltı görmüştüm. Ama onda ışıltıdan fazlası vardı. Sahi ne vardı Cemile'nin yüzünde? Karanlığa dalmış bunu düşünürken az ötede, otların arasında çırpanan, kendini göstermek isteyen küçük bir kıpırtı gördüm. Yaklaştıkça onun hayli zaman önce buraya atılmış bir korku olduğunu fark ettim. Gencecikti. Bir kalp gibi pıt pıt atıyordu. Onca tecrübeme rağmen ürperdim. Onu sırt çantamın içine itinayla yerleştirdikten sonra eve doğru koşmaya başladım.

Yolda her şeyin birbiriyle ilgili olabileceğini düşündüm. Denizin korkuyla, korkunun Cemile'yle, çöpte bulduğumuz şeylerin bu gece sahile gidişimle, otların arasındaki korkunun ağır aksak koşuyor olmamla... Uzaktan ışığın sönük olduğunu görünce telaşım ikiye katlandı. Şakaklarım kaybetmek fikriyle zonkluyordu. Kapıyı açtım, masadaki pilli lambanın düğmesini çevirdim. Cemile mışıl mışıl uyuyordu. Benim ışığı

açmamla hafif bir seğirme belirdi göz kapaklarında. Yorulmuştum. Kendi yatağıma girip kıvrıldım. Tam dalacakken bir boğulma hissiyle uyanımdım. Uyku ile uyanıklık arasında barakanın suyla dolduğunu görmüştüm. Lambayı yaktım. Cemile ter içindeydi. Sayıklıyordu. Gözlerini belerterek açtı, ellerini göğsünde birleştirdi. Ne yapacağımı bilemedim. Yanına diz çöküp ona, “Buradayım,” dedim, “korkma buradayım.” Elimi birkaç kez gözlerinin önünden geçirdim. Hayır, hiçbir şey görmüyordu. Korkunç bir fısıltıyla, mütemadiyen aynı sözleri tekrarlıyordu: “Durun, yapmayın.” Başımı ter içindeki başına yaklaştırıp onunla birlikte tavana baktım. Sahilde her zaman gördüğüm dört sarhoşun tiksiniç yüzleri oradaydı. Hayat durdu. Cemile’nin teni yine beyaza kesmiş, o taze pembelik kaybolmuştu. İnce dudakları son kez titredi. Ceplerimi panik hâlinde yatağın kenarına boşalttım. Hayat, gençlik, heves, tutku... Ne var ne yok boşalttım. Hiçbiri işe yaramıyordu. Bir an aklıma bu akşam sahilde bulduğum korku geldi. Sırt çantamı yırtarcasına açtım, korku yerinde değildi, sahibine tutunmuş, Cemile’nin kıvrıcık saçlarının uçlarında toplanmış yatıyordu. Öfkeyle sıçrayıp tavanı pençeledim. Kulaklarımda bir uğultu. Dişlerimin arasında intikam arzusu. Barakanın arkasında istiflediğim ölümleri çantama doldurdum. Sahile doğru koşmaya başladım.

ONUR BELGESİ

Yeşil bulutları andıran ardıç ağaçlarının eteklerinde bütün mazbutluğuyla irili ufaklı taşlar beliriyor. Sarıklı hocalar, gelinlik kızlar, fesli, kavuklu beyler, boynu bükük kâtipler eski zaman masallarını aralarında fısıldaşiyor. Kimsesiz mezarlarda boy veren irili ufaklı yabancı otlar; dingin, duyanlara sükûnet bahşeden bir hışırtının notalarını çalıyorlar... Hakkakların elinden çıkmış, ince nakışlı, grinin sonsuz tonunu yüklenmiş taşlar, birbirine yaslanmış nişaneler, sırt sırta vermiş şahideler, kabristanın soğuk çehresine bir buse gibi konan menekşeler, yer altının sakinlerini ürkütmeden göğeyi yükselen serviler, o ağaçlara can veren terütaze bedenler, hepsi birden bu manzarada ifa ettiği rolü hakkıyla yerine getiriyor.

Bu, ağabeyimle çektiğimiz son fotoğraf. Babam komutsuz, hitapsız öylesine deklanşöre basıp arkadaşından rica minnet aldığı makineyi itinayla kaldırıyor. Kollarında dinmeyen tabut sızısı. Bir sigara tellendiriyor, korku bedeninden uçup giderken gam, keder omuz başlarından boğazına doğru ince ince süzülüp âdemelmasında içli bir yutkunmaya dönüşüyor. Biliyorum artık korkmuyor. Korku hayatınızdaki bütün boşlukları doldurur, her çatlaktan sızar, zamansız çalan her telefon sesinde, geceyi bölen her çıtırtıda kendini hatırla-

tır. Size bir nebze iyi gelecek boşlukları hıncahınç doldurmaya yeltenir, yaşamın gediklerine burnunu sokar, tıknaz, tombul parmaklarıyla oyukları tek tek yoklar. Sonra ansızın çekip gittiğinde delik deşik bir hâlde yatağınıza geri dönersiniz. En büyük korkunuzu geride bıraktığınız zaman arta kalan yaralarla yüzleşirsiniz. O an babamla göz göze geliyoruz. Bütün cüretimle bedeninde açılmış gediklere talip oluyorum. Cüretimi mazur görmüş olacak ki yüzüne belli belirsiz bir gülümseme yayılıyor. Bir ağlamak özlemi taşıyor tebessümü. Yün kasketinden hüznün akıyor şakaklarına, alnındaki çizgiler belirginleşiyor, kederli fakat bütün korkularından arınmış bakıyor mezarlığa. Kırık dökük kitabelerde gizlenmiş hatıralara bir yenisi ekleniyor.

Fotoğraftan gözlerimi alamıyorum. Sağda dimdik durmaya çalışan bir yiğit ilişiyor gözüme. Sol yanı düşmüş, yoksa sol yanından mı yaralanmış? Ayak ucunda genç bir kadın sonsuz uykusunda. Yüzünü öte tarafa çevirmiş. Ölümler de mi küsermiş? Diğer tarafta bir başka mezar. Nişanesi çiçeklerle bezeli, etrafı yemyeşil. Bir başka taşın mecali kalmamış, direnememiş zamana. Koyuvermiş kendini, bir diğerinin bağrında kıvrılmış yatıyor. Aralarında bir kadın ve kadının hemen yanında on, on iki yaşlarında bir çocuk. Onlar da mezarlar gibi. Bakışları birbirinin uzağına düşmüş. Birinin mahzunluğunu bir diğerinin gözlerinde o dipdiri yaşamak arzusu yırtıp geçiyor. Birinin eli toprağa uzanırken diğeri elinde bir fidan tutuyor. Siyah beyaz fotoğraf, burgaçlar gibi beni içine çekiyor. Başıma doladıkları yazmayı biraz gevşetip kursta bellettikleri sureleri mırıldanıyorum. Annem gözyaşları içinde Yasin cüzünü çıkarıyor, teganni ile okumaya başlıyor. Bu defa onu dinlemeye koyuluyorum. Arada nefesi kesiliyor, sıtmalı bir titreme sesini dalgalandırıyor, hıçkırıklar ardı ardına geliyor. Gözyaşları dudak kıvrımlarından aşağıya doğru süzülüyor, iki

iri damla küçük sivri çenesinde buluşup şıp diye yere düşüyor. Baş ucuna çaktığımız küçük tahta parçasını öpüyor annem. Yaşmağının ucuyla tahtanın tozunu siliyor. Elinde olsa toprağı avuç avuç koynuna dolduracak, kuru göğüslerini toprakla avutacak. Ölenle ölmüyor annem, fakat kalanla da yaşamaya pek niyeti yok. Ağabeyimi küçük bir tahta nişanenin altında öylece bırakıp ayrılıyorz kabristandan. Meğer annemi de bırakmışız orada. Annem sanıp tıpkı ona benzeyen ama artık onun gibi konuşmayan, onun gibi gülmeyen bir başka kadını alıp eve getirmişiz. Hareketleri, dünyanın bütün pişmanlıklarını yüklenmiş gibi yavaş ve eski zaman saatlerinin geri kalmışlığını anımsatıyor. Yine de hayatı bir yerinden yakalayıp yetiştiriyor güne.

Onu, yani ağabeyimi hatırlamaya çalışıyorum. Zihnimi yokluyorum. Perde açılıyor. Hava soğuk, kabuk çatlatan bir ayaz, parmak uçlarımda sızı, burnumun ucunda nem. Kar yeni yeni durmuş, birazdan olanca gücüyle şehre abanacak da öncesinde biraz soluklanmak istemiş gibi. Rüzgâr çatıdaki kiremitleri şişiriyor, saçaklardaki kar serpinti hâlinde bir o yana bir bu yana savruluyor. Sahneye sarı bir taksi giriyor. Bir kadın ve bir adam telaşla evden çıkıyorlar. Kadının eteklerinden tutan sarı gocuklu, saçları oğlan çocuğı gibi kısacık kızın yüzü ne kadar tanıdık. Adamın kucağında başka bir çocuk, çocuk da değil, yün battaniyelere sarılı bir topak. Taksi, yolcularını alıp telaşla uzaklaşıyor. Tekerlekler dönüyor, zaman dönüyor, dünya dönüyor. Taksiden iniyoruz. Bu defa üzerimde kırmızı bir yağmurluk, mevsim güz. İlkbaharı avludaki salıncakta bırakmışım, ağabeyimin içinde büzüşüp kaldığı, sıranın bir türlü bana gelemediğı örme halattan salıncakta. Yaz, köy evinin sofasında, harmanda samanlar arasında, babaanne dizinde, hala umudunda sıkışıp kalmış. Burnuma gelen dezenfektan kokuları ile irkiliyorum, parlak ışıklar gözlerime

çizikler atıyor. Bedenime hücum eden bir acı duyuyorum. Annem zorla tişörtümün kolunu sıyrıyor. Ben hasta değilim ki, hasta olan o. Annemin buyurgan sesi giriyor araya. Sus, ağlamayı da bırak, uzat kolunu hemşireye, hem o senin ağabeyin. Kanım, çerçeveli gözlüklerin, üst üste binmiş mercekleğin altında didik didik ediliyor. Kanımda gezinen isyan, doktorların çabalarını, annemin son ümidini boşluğa yuvarlıyor.

Herkes kendi zamanının sahibi ve mahkûmu. Sahibi çünkü doğumla birlikte sırf ona ait, sırf onunla adım atan, onunla yatıp onunla kalkan, gecenin dinginliğinde uyuyan bir çocuğun mırıltıları gibi sessizce ilerleyen, sabah cıvıltıları arasında güneşi coşkuyla karşılayan, her hâlükârda mütemadiyen işleyen bir saati var. Mahkûmu çünkü zaman denilen bu mürebbiye, göstermelik sahibine ilk fırsatta derslerin en acısını, en kederlisini, en meyusunu vermekte, geceyi gündüze katıp dakikaları istediği şekilde yavaşlatmakta, saadet dolu uzun saatleri bir çırpıda öğütmekte oldukça mahir. Bir haziran günü elimde karne, sevinçle eve koşuyorum. O an kendimi zamanın sahibi gibi hissediyorum. İçimde kimliği belirsiz bir kıvıltı, zamanımın geldiğini fısıldıyor. Annem karnemi görecektir, küçük kıızıyla gurur duyacak, bütün içtenliğiyle kucaklayacak, belki hayatında ilk defa gördüğü şu yaldızlı belgeyi, kızının aldığı onur belgesini büfenin en güzel köşesine konduracak. Boynumdaki anahtarı çıkarmaya çalışırken kapı usulca açılıyor. Annemin soğuk bakışlarından ürperiyorum. Parmağı usulca dudaklarına gidip sus işareti yapıyor. Parmağında okula giden çocukları pencere kenarından hasretle izleyen hasta ağabeyimin diş izleri. O işaret parmağı sivrilip annemin ağzını kana bularken sevincime de neşter vuruyor. Karnem, büfenin çekmecesinde aile albümünün bir yerine sessizce iliştiliyor. Henüz zamanım gelmemiş, henüz saatler emrimde değilmiş. Babam, akşam usulca bir buse konduruyor

yanığıma. Gece odama gelip ceketinden çıkardığı cicili bicili bir paketi yastığımın altına iliştiriyor, saçlarımı okşarken. Yitik rüyalarım, yoklukta salınan hayallerime bir tutamak oluyor eli.

Zaman denilen mürebbiye beni tekrar o fotoğrafın içine bırakıyor. Ders henüz bitmedi. Kabristandan ayrılıyoruz. Dönüşte tramvay yolunda önümüzü kesen pamuk şekerlere heves ediyorum ama sesimi çıkaramıyorum. Usulca yutkunuyorum. Konuşsam ağzım pamuk şekerinin o çocuk ruhunu kıskırtan pembesine boyanacak. Konuşsam babamın boş kalan elini tutmanın sevincini haykıracağım. Konuşsam yüzüme bir maske gibi taktığım hüznün tuz buz olacak. Hüznümü hayra yormuş olacak ki, babam usulca başımı okşuyor, üzülme diyor, o artık cennette. Bozuntuya vermiyorum. Küçük sivri çenemi takırdata takırdata ağlıyorum. Aklımda pamuk şeker, gözlerimde ağabeyimden kalma tuzlu su, içimde omuzlarımdan o görünmez yükü atmanın tarifi zor ferahlığı, yüzümde bu ferahlıktan duyduğum utanç Hacı Hüsrev'deki eve geliyoruz.

Eskiden alt katta biz otururduk. Babamın köyden büyük şehre göçtüğü o yaz, yağız bir delikanlıyken tuttuğu kiralık iki göz odada. Anneannem, siyatiği aman vermeyeli beri üst katı bize bıraktı. Artık merdivenlerin dış gıcirtlarına inleleriyle, sızlanmalarıyla alt kattan eşlik ediyor. Girişte solda genişçe bir odada mahalleli bizi karşılıyor. Anneannemin ahretliği, elinde tütün kolonyası bacısının bileklerini ovuyor. Anneannemin takma dişleri köşedeki fiskosta gülümsüyor. Kuru üzümü andıran bal rengi sivri çenesinde küçük kırmızı damlalar seçiliyor.

Anneannem gördüğü ve hatta duyduğu her acıyı kendi acısına katık eder. Takma dişleriyle öğütür, ince sesiyle tellendirir. Duyduğu nedametın tozlaşmış yüzünü cilalar. Bir ağıt tutturur ilk göz ağrısına. Oğul balım der, doyamadan gitti.